

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remisser.ff@regeringskansliet.se

Stockholm
2018-04-06

Ref N2017/07438/FF

Remissyttrande angående: Ett land att besöka – en samlad politik för turism och växande besöksnäring, SOU 2017:95, diarienummer N2017/07438/FF

Transportföretagen, som representerar drygt 10 300 företag inom transportsektorn och organiserar nio förbund med medlemsföretag inom samtliga trafikslag. Transportföretagen är en del av Svenskt Näringsliv.

Transportföretagen har tagit del av betänkandet ”Ett land att besöka – en samlad politik för turism och växande besöksnäring” och lämnar remissyttrande enligt nedan.

Inledning, övergripande sammanfattning och prioriteringar

Transportföretagen välkomnar och är positiva till utredningen om ”en samlad politik för turism och växande besöksnäring”. Det är första gången som besöksnäringens alla delar beskrivs i en helhet. Utredningen blir därför ett viktigt dokument i det fortsatta utvecklingsarbetet inom besöksnäringen.

Inom Transportföretagen hoppas vi att det föreslagna nationella besöksnäringensforumet inrättas så snart som möjligt.

Det finns många förslag i utredningen. Transportföretagen vill lyfta fram följande prioriteringar som vi också presenterade på dialog forum den 8 mars, 2018.

Multimodalitet i transporter och bytespunkter

- I stort sett alla besöksnäringensresor består av olika trafikslag som måste fungera ihop. Variationen är stor. Det kan vara egen bil, taxi, buss, tåg, färja, flyg eller som oftast en mix av flera av dessa alternativ. Ur ett besöksnäringensperspektiv är det väldigt viktigt att ha detta i åtanke i den fortsatta processen i besöksnäringensutvecklingen.

Fokus på besökaren i ett ”hela resan perspektiv”

- Stora delar av utredningen utgår ifrån dagens funktion och organisation och inte på besökarens behov. Det är av stor vikt att fånga de olika besökskategoriernas drivkrafter och behov innan det beslutas om framtida förslag till besöksnäringensutveckling. Det är en stor skillnad på:

- En svensk familj som ska åka till Skara Sommarland
- En svensk som köper en resa till Ullared eller en teaterresa till Stockholm, Göteborg eller Malmö
- En fotbollsklubb som åker till Gothia Cup eller ett träningsläger
- En kryssningsbesökare som har 5-6 timmar att se den storstad som kryssningen anländer till och där bussresor är förbokade för att optimera besökarens upplevelse
- En grupp japanska besökare som kommer till Sverige och ser Stockholm och de övriga Skandinaviska huvudstäderna på sju dagar där besökarna hämtas i förbeställd buss vid flygplatsen
- En van utländsk besökare som bokar sin egen resa till Sverige, boende via AirBNB åker kollektivtrafik till sina besöksmål i den storstad hen besöker
- En backpacker som vill se Sverige under ett antal veckor

Transportföretagen är måna om att de besluts som fattas är kopplade till besökarkategori och behov istället för funktion och organisation i svensk besöksnäring.

Statistik

Idag bygger besöksnäringens statistik till stor del på besöksnäringens olika beståndsdelar (resa, bo, äta och göra) och inte på besökarens behov ur ett ”hela resan perspektiv” enligt ovanstående resonemang. Det är väldigt viktigt att besöksnäringens statistik förändras och förbättras ur olika besöksgruppsperspektiv med ett helhetsfokus utifrån besökarens behov.

Tillgänglighet till event och besöksnäringens mål för person- och godstransporter

För en fungerande besöksnäring oavsett destination eller event så är det viktigt att det finns tillgänglighet för både person- och godstransporter. Tyvärr så förekommer det att destinationer och event marknadsförs hårt samtidigt som kommuner lägger stora restriktioner för framförallt persontransporter, vilket hämmar besöksnäringen. Det är viktigt att dessa delar synkroniseras i det framtida besöksnäringens arbetet och att transport delen kommer med tidigt i planeringsstadiet.

Kompetensutveckling och rekrytering

Utredningen lägger stor vikt på kompetensutveckling inom besöksnäringen vilket är väldigt positivt. Från Transportföretagen vill vi lyfta det akuta rekryteringsbehovet som en mycket viktig fråga som måste komma med i det fortsatta besöksnäringens perspektivet. Inom transportsektorn finns det i dagsläget att varje år rekrytera 10 000 nya medarbetare som idag inte finns fullt ut.

Synpunkter på utredningens olika delområde

3 En samlad politik

3.1: Transportföretagen stödjer fullt ut behovet av en samlad besöksnäring och de målområde som föreslås.

3.2: Beträffande aktörssystemet på internationell, nationell, regional och lokal nivå så är det en bra grundstruktur som kan kompletteras och utvecklas när det föreslagna nationella besöksnäringens forumet inrättats.

3.3: Transportföretagen stödjer grunden i utredningens förslag om mål för politiken. Det finns dock förbättringspotential som bör diskuteras när det föreslagna nationella besöksnäringens forumet inrättats.

Det viktigaste är att det finns avstämningar och forum mellan internationell, nationell, regional och lokal nivå tillsammans med de olika branschorganisationerna.

3.4 Transportföretagen stödjer inriktningen i att skapa en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring utifrån offentliga och privata insatser i samarbete.

3.5 Transportföretagen stödjer de strategiska insatsområden som utredningen föreslår men vill även påpeka nedanstående synpunkter.

Utredningens förslag på insatsområden	Transportföretagens inspel
<ul style="list-style-type: none"> • digitalisering av besöksnäringen • kompetensförsörjning • utveckling, innovation och forskning • tillgänglighet (transporter och digital) • naturturism (tematiskt område för samverkan) • kulturturism (tematiskt område för samverkan) • måltidsturism (tematiskt område för samverkan) • evenemang och stora möten (tematiskt område för samverkan) • företagens villkor 	<p>Generellt: Alla insatsområden bör belysas utifrån ett resa, bo, äta och göra perspektiv.</p> <p>3.5.2 Rekrytering bör läggas till i samband med kompetensförsörjning</p> <p>3.5.8 Säkerhetsaspekterna bör belysas ännu mer när det gäller evenemang och ett förbättrat samarbete mellan Polis och säkerhetsföretag.</p>

3.6.1 Transportföretagen stödjer förslaget om att inrätta ett nationellt besöksnäringforum som möjliggör en plattform för utveckling och koordinering av den framtida strategin. Viktigt blir att identifiera relevanta aktörer för styrgruppen respektive rådgivande grupper i enlighet med en översyn av aktörssystemet på olika nivåer. Det är viktigt att branschens olika aktörer utifrån resa, bo, äta och göra perspektivet får möjlighet att påverka inriktningen i det fortsatta arbetet.

3.6.2 Transportföretagen stödjer utredningens förslag att samarbetet mellan staten, regioner, kommuner och näringslivet organiseras för en fortsatt utveckling av besöksnäringen. Hur detta ska organiseras bör vara en av uppgifterna för ett nationellt besöksnäringforum initialt eftersom det är för tidigt att ha synpunkter över hur organisationen ska se ut med nuvarande kunskap.

3.6.3 Tillväxtverket får gärna ha en större roll med större mandat, enligt utredningens förslag om myndighetsgrupp. Transportföretagen vill dock påpeka att det är viktigt att övriga viktiga myndigheter och branschorganisationer enligt ett uppdaterat aktörssystem på olika nivåer får bidra med sin kompetens.

3.6.4 Transportföretagen delar utredningens uppfattning om att en stark och tydlig samverkansarena för besöksnäringens alla branscher och aktörer är viktig för näringens fortsatta utveckling.

4 Besöksnäringen en del av ett hållbart samhällsbygge

Transportföretagen stödjer utredningens förslag att ge Tillväxtverket ett ökat uppdrag för samordning och kunskapsspridning inom besöksnäringen.

Det finns tyvärr erfarenhet inom Transportföretagen att länens/kommunernas intresse i transportfrågor helt avviker från besöksnäringens. När det gäller förslag två så stödjer Transportföretagen utredningens övergripande förslag om ett uppdrag till Länsstyrelsen att utveckla samverkansstrukturer och ansvarsfördelning för arbetet med turism och besöksnäring i Stockholms län under förutsättningarna att transportbranschen och övriga branschorganisationer inom resa, bo, äta och göra i det fortsatta arbetet är med i utvecklingsarbetet.

Stockholm stad har under några år haft en bilfri dag som ett led i Stockholms stads arbete för en hållbar stad. Det är positivt att staden i samband med arrangemanget pekar tydligt på kollektivtrafikens roll och betydelse. Vi menar dock att all kollektivtrafik bör omfattas, även buss i turist- och beställningstrafik. Första året tilläts kommersiella bussföretag och turist- och beställningstrafik att köra i de för bilar avstängda områdena. De två senaste åren så är turist- och beställningstrafik förbjudna att köra i de centralt markerade områdena. Resultatet har blivit att ankommande turistgrupper från framförallt Asien och USA som bor på centralt belägna hotell tvingats att gå ganska långa sträckor på kullerstengator för att komma till sitt hotell. Det är denna typ av exempel som vi vill undvika eftersom besökaren första möte med Sverige är direkt besöksvänligt.

4.6 Beträffande turism och besöksnäring i landsbygd så spelar transporter en helt avgörande roll oavsett vilket transportslag som finns lokalt för att hela Sverige ska leva. För en bra besöksnäring är intermodalitet ännu viktigare just på landsbygden.

5 Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomin

Transportföretagen anser att tidigare arbete inom besöksnäringens bransch bör ligga som grund till ett fortsatt utvecklingsarbete när det nya nationella besöksnäringens forumet finns på plats.

6 Kompetensförsörjning

Transportföretagen håller med utredningen om att kompetensutveckling är viktigt i alla delar av besöksnäringen. Vi vill med tydlighet påpeka det akuta behovet av rekrytering. Transportnäringen behöver årligen anställa ca 10 000 nya medarbetare för att bibehålla och utveckla olika delar inom näringen. Transportföretagen är en av de näringar som är bäst på att integrera nyanlända svenskar men det behövs ytterligare stöd för att denna trend ska fortsätta.

Nedanstående synpunkter gäller utredningens alla tre förslag:

- Vi vill se ett större fokus på rekrytering eftersom behovet av ny personal är stort redan nu
- Alla utbildningsalternativ bör ses över, återigen med fokus på resa, bo, äta och göra perspektivet
- Skolverkets roll är mycket väsentlig när det gäller utbildningssystemet och måste beaktas tydligt i det fortsatta kompetensutvecklingsarbetet
- Strategisk kompetensutveckling i företag och organisationer bör gälla alla områden inom resa, bo, äta och göra och inte bara nämnda områden

7 Utveckling, innovation och forskning

Transportföretagen stödjer utredning förslag inom området utveckling, innovation och forskning. Med besöksnäringen som en ny basnäring, som innehåller många olika branscher där tidigare forskning mest har fokuserat på olika delmängder i besöksnäringen, så finns det ett uppdamt behov att se på besöksnäringen som en ny basnäring.

Svensk Turism rapport "Visit the future"¹ från 2017 belyser flera områden som påverkar besöksnäringen i framtiden. En rapport som väcker mycket frågor och intressanta funderingar. Hur påverkar de olika områdena i rapporten hela- och delarna i besöksnäringens kedja?

Det är därmed viktigt att besöksnäringen redan tidigt får möjlighet att tillgodogöra sig forskningskunskaper.

8 Data, statistik och analys

Transportföretagen stödjer utredningens förslag att ge Tillväxtverket ett stärkt mandat under förutsättningar att mandatet är *långsiktigt* och att det utvecklas med branschens aktörer och utgår från besökaren och de olika grupper de tillhör oavsett om det är svenska eller utländska besökare. Statistiken bör förutom nuvarande delstatistik även täcka hela kedjan resa, bo, äta och göra som en helhet.

Att formulera mål och detaljnivå i olika typer av statistik bör vara en av de första uppgifterna för det föreslagna nationella besöksnäringensforumet. Självklart måste det till nya resurser för ett gediget arbete inom statistikområdet.

9 Transporter

9.1 Transporterna är blodomloppet för både person- och godstransporter med över 30 % av den totala omsättningen inom besöksnäringen. Snabba, bekväma och hållbara transporter är en förutsättning för att besöksnäringen ska fortsätta utvecklas. Transportsystemet är dessutom en förutsättning för att hela Sverige ska leva. Det är viktigt att tänka på multimodalitet i besöksnäringensperspektivet.

9.2 När det gäller tolkning av trafikutbudet i befintlig infrastruktur så tycker Transportföretagen att utredningen är undermålig och att det finns ett stort behov att utvärdera alla delar ur ett besöksnäringensperspektiv. Hänvisningar till den nationella planen som är väldigt övergripande och till de regionala kollektivtrafikmyndigheterna som inte har i uppdrag att arbeta med besöksnäring ger en undermålig bild av helheten och komplexiteten när det gäller transportfrågorna. En stor del av transporterna inom besöksnäringen sköts av den kommersiella marknaden och de nämns inte vilket vi tycker är beklagligt.

9.3 Transportföretagen håller med utredningen om att det behövs en bättre kartläggning av de olika aktörerna inom besöksnäringens transportsystem eftersom det saknas väldigt mycket i utredningen. Transportföretagen är gärna med och deltar i det fortsatta arbetet med att skapa en bättre helhetsbild.

9.4 Hållbarhet är viktigt inom alla delar av besöksnäringen och inte minst inom transport delen. Det krävs som utredningen påpekar ett balanserat synsätt där alla perspektiv beaktas. Den svenska bussflottan kör idag till 80% fossilfritt samtidigt som det nu finns förslag på inom EU och Sverige att vissa fossilfria bränslen inte kommer att tillåtas i framtiden. Det behövs en politisk långsiktighet i vad som kommer att gälla på transportmarknaden som inte ligger inom ramen för denna utredning.

¹ Visit the future, www.svenskturism.com

Transportföretagen ställer sig mycket frågande till kopplingen till regeringens exportstrategi där företag ska utveckla sina turistupplevelser och därigenom minska behovet av resor. Innebär detta att en turistanläggning i Dalafjällen ska fokusera på kunder som bor i Dalarna?

9.5 Transportföretagen håller med utredningen om att besöksnäringsektorn transportbehov behöver belysas på ett mycket bättre sätt än vad som görs idag och som fokuserar på industrin.

9.6 Transportföretagen stödjer utredningens och Trafikverkets uppfattning om att det är svårt att få tillgång till arbetskraft i landsorten för att underhålla grundläggande service och möjligheter till att utveckla besöksnäringens expansiva framfart i på vissa orter och regioner. Vi stödjer också analysen av att transportsystemet är undermåligt oavsett trafikslag beträffande expansiva besöksnäringdestinationer såsom Kiruna, Tärnaby, Hemavan, Åre, Sälen, Vimmerby, Gotland, Öland, och Bohuslän.

9.7 Transportföretagen motsätter sig starkt att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska få en utökad roll inom besöksnäringen. Outtalat så fungerar kollektivtrafiken i besöksnäringen för mycket vana resenärer/besökare som vistas i de tre huvudstäderna. Förutom de utmaningar som utredningen nämner brottas de flesta kollektivtrafikmyndigheter med kraftigt ökande kostnader utan att dessa kostnadsökningar efterföljs av ökat resande. Problemet syns tydligt i Sveriges Bussföretags rapport om kollektivtrafik². Det finns idag kommersiella alternativ utanför de regionala kollektivtrafikmyndigheternas resor som idag är självklara val för besökare. I många fall beställs dessa kommersiella alternativ av utländska aktörer som säljer resor till Sverige. Fokus borde vara på att göra resandet där en kombination av kollektivtrafik i offentlig regi samordnas med kommersiellt arrangerade resor via informations- och biljettsamarbete. Detta är absolut att föredra istället för att ändra lagar där myndigheter som inte har erfarenhet av att jobba med besöksnäring ska få utvidgade befogenheter.

9.9 Transportföretagen håller med utredningen om att det behövs ett fortsatt arbete med att utveckla planera transportbehoven ur ett besöksnäringssperspektiv där den planerade myndighetsgruppen och besöksnäringens aktörer är viktiga deltagare.

9.10 Transportföretagen håller med utredningen om att det behövs en fördjupad kunskap om det samlade transportsystemet och vi deltar gärna i ett sådant arbete. Vi stödjer som tidigare nämnt en utveckling av ett enklare resande för besökare oavsett om resan är inom de regionala kollektivtrafikmyndighetens ansvar eller ordnas av kommersiella aktörer. Det viktigaste från Transportföretagens perspektiv är att underlätta ett multimodalt resande där det är enkelt att söka, betala, och genomföra sin resa samt möjligheter till bra byte mellan transportslag.

Det är viktigt att ha rätt bakgrund om vilken typ av besökare som genomför en resa. Med dagens statistik så är det väldigt svårt att bedöma vilka typer av besökare som föredrar olika trafikslag och vilka besökare som kommer utveckla och öka besöksnäringen i framtiden.

Alla transportslag har sina utmaningar och möjligheter och det viktigaste är att hela transportsystemet fungerar ihop.

Transportföretagens syn på utredningens förslag:

– att regeringen ger Tillväxtverket i uppdrag att, i samråd med besöksnäringens branschorganisationer och i dialog med regioner samt myndigheterna inom SOFT (omställningen av svenska transportsektorn till fossilfrihet) genomföra en förstudie för analys av hur en växande turism ska kunna möta klimatutmaningarna och bidra positivt till klimatmålen. Förstudien ska användas som underlag i arbetet

² Dyr kollektivtrafik riskerar bli dyrare, www.sverigesbussforetag.se

med en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring. *Transportföretagen stödjer utredningens förslag.*

– att Tillväxtverket i samverkan med Trafikverket och efter samråd med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och företrädare för regioner och besöksnäringen undersöker hur kollektivtrafikmyndigheterna bättre kan fånga besöksnäringens behov, och om detta kan ske genom utökad samverkan eller om lagstiftningens tillämpning och utformning behöver ses över. *Transportföretagen stödjer ej utredningens förslag eftersom RKM enligt lag ansvarar för arbetspendling och vardagsnära resande och inte besöksnäringstrafik. Vi föreslår istället att fokus läggs på att underlätta resande mellan de regionala kollektivtrafikmyndigheternas resor och kommersiella resor beträffande information och köp, vilket dessutom underlättar ett multimodalt resande.*

– att Trafikverket inom ramen för befintligt uppdrag att utveckla, förvalta och tillämpa metoder och modeller för samhällsekonomiska analyser inom transportområdet, i högre utsträckning än i dag, integrerar frågan om effekter kopplade till besöksnäringen, utifrån vad som är metod- och resursmässigt möjligt. *Transportföretagen stödjer utredningens förslag.*

– att regeringen ger Tillväxtverket, kopplat till myndighetens arbete inom regelförenkling, i uppdrag att informera om vilka regelverk som gäller för ”enkla transporter” inom besöksnäringen, när företag transporterar besökare till och från sin anläggning eller till och från olika aktiviteter, och om behov uppstår, göra detta i samråd med Kammarkollegiet. *Transportföretagen stödjer utredningens förslag.*

Kommentarer om de olika trafikslagen

Som vi nämner bör transportsystemet ses som en helhet som passar de olika kategorier av besöksgrupper. Nedan kommenterar vi kort de olika trafikslagens utmaningar.

Den spårbundna trafikens största utmaningar är att det fattas kapacitet och att underhållet varit eftersatt vilket leder till kraftiga förseningar och inställda resor.

Som utredningen nämner spelar luftfarten en helt avgörande roll för att hela Sverige ska leva oavsett om det gäller besöksnäring eller någon annan näring. För flyget är multimodalitets frågan inom transporter extra viktigt eftersom besökarens destination väldigt sällan är själva flygplatsen. Transportföretagen anser också att det finns en mycket stor potential att förbättra nuvarande flygupphandlingar som Trafikverket sköter.

Beträffande vägtransporter så finns det generellt ett behov av utökad vägunderhåll och bättre hållbarhet på de svenska vägarna. Personbilen är och kommer under lång tid framöver vara det klart vanligaste transportsättet beträffande inhemsk besöksnäring. Taxis betydelse är stor framförallt i början eller slutet av ett besök och därför viktigt ur ett ”hela resan perspektiv”. Bussens största utmaningar är tillgänglighet, i form av reserverade platser för på- och avstigning samt parkeringar för att reglera kör- och vilotider, till besöksmål, shopping, konferenser, museer och olika event. Framkomlighetsfrågan är extra viktig framförallt i de större städerna där turist- och beställningstrafiksbusar klassas som bilar och besökarna fastnar i bilköer när de är på besök.

Sjöfarten har haft en enastående utveckling när det gäller antalet ankommande kryssningsfartyg. Alla åtgärder som underlättar kryssningsfartygets möjligheter är viktiga för en fortsatt positiv utveckling av antalet ankommande kryssningsfartyg. För besökarens helhetsupplevelse är

synkroniseringen med andra trafikslag extra viktigt då besökaren oftast bara har några timmar på sig att upptäcka staden man besöker. Ett bra exempel är den nya kryssningskajen i Visby³

13 Evenemangs- och möteslandet Sverige

Transportföretagen håller med utredningens förslag men vill påpeka två saker:

1. Transporter är alltid en betydande del vid större evenemang och det är viktigt att detta beaktas tidigt i planeringsprocesser oavsett om det är enstaka evenemang eller besöksmål som har kontinuerlig verksamhet. Tillträde och möjlighet att hämta och lämna besökare är en väsentlig del av besökarens upplevelse och därmed mycket viktig.
2. Transportföretagen vill förstärka utredningens vikt av säkerhetsfrågorna som alltid måste ha en central del i all planering av både tillfälliga- och fortgående event.

Regler, tillstånd och tillsyn

Transportföretagen anser att utredningen ger en bra bild över de problem som finns inom besöksnäringen. ”Regelkrångel” är ett av de främsta hindren för att företag ska kunna fortsätta att utvecklas och anställa nya medarbetare. Det är därför viktigt att regelförenklingsarbetet nu kommer med mer konkreta förslag som realiserar. Transportföretagen skulle gärna sett att även skatter och avgifter hade belysts i detta sammanhang.

Transportföretagen stöder förslaget om en uppväxling av arbetet med att förenkla för företagen i besöksnäringen. Digitalisering och samverkan mellan olika myndigheter kommer att underlätta avsevärt för företagen och bör prioriteras i det fortsatta utvecklingsarbetet.

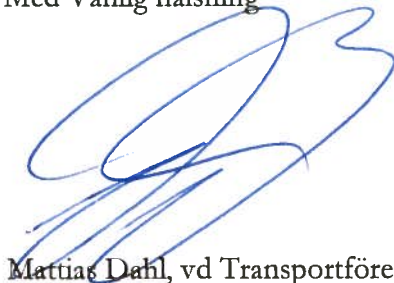
Vidare ser vi inom Transportföretagen en förbättringspotential i själva regelförenklingsprocessen för företag som kan innebära en konkurrensfördel för besöksnäringen i framtiden.

Transportföretagen stödjer utredningens förslag om en fortsatt kartläggning när det gäller finansiering.

Avslutning

Transportföretagen ser som påpekats positivt på utredningen i stort och ser utredningen som en bra bas för ett fortsatt arbete med att utveckla besöksnäringen ytterligare och där Transportföretagen gärna tar en aktiv roll.

Med Vänlig hälsning

Mattias Dahl, vd Transportföretagen

³ Ny kryssningskaj i Visby ett lyft för bussbranschen, www.sverigesbussforetag.se